

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhia:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.
Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr.
a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Popoșii Nr. 15.
Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază
Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc pe acțiun.

MIȘCAREA ALEGĂTORILOR ROMÂNII.

CONFERENȚE.

Sunt cât se poate de înveselitoare știrile, ce ne vin de prin cercurile electorale românești. S'a pornit o mișcare în sinul poporului nostru cum nici n'au fi crezut.

„Convocări” multe am văzut, dar' eată că ne vin rapoarte despre conferențe de acelea, cari nici nu știam că sânt convocate.

E îmbucurător, că mai pretutindenea alegătorii au fost informați și despre ținuta ce au să o observe față cu alegerile, conform ultimelor concluse naționale.

Autoritățile politice s'au purtat corect pretutindenea, afară de Bistrița. Cre-dem însă, că șeful poliției din Bistrița a făcut mai mult un *exces de zel*, decât să fi împlinit doar' un ordin mai înalt.

Chiar și dacă alt rezultat n'ar ave acțiunea pornită — ceea-ce e exchis — mișcarea aceasta de manifestare și organizare încă ar fi un rezultat considerabil, la tot cazul mai bun, decât *inertia* ce o propovăduia „Dreptatea”.

Eată rapoartele ce ni-au sosit:

Oena-Sibiului.

— Raport special. —
— 19 Octomvrie n.

Încă nici nu străbătuseră până în cele mai extreme puncte ale țerii noastre sunetele glasului, menit a deștepta pe tot Românul din apatie, și conducătorii Românilor din cercul electoral Oena-Sibiului s'au și pus în mișcare. Noi, cei din Oena-Sibiului și cu noi credem tot Românul cu durere pentru neamul seu eram *domnii de acțiune*, căci prea ne cuprinsese letargia și simțiam cum această stare psihică este în contra firii noastre românești. Și dovadă că așteptăm acțiune e, că îndată-ce semnalul s'a dat, poporul numai decât a stat gata și a alergat la glasul conducătorilor sei futruindu-se în conferențe electorale, care s'a ținut *Duminecă, în 18 a l. c.*, în școala rom. gr.-or. din Oena-superioară.

În fața poporului numeros erau *preoți*, totii patru.

Din partea magistratului a fost încredințat cu susținerea ordinii vicecapitanul orașului.

De președinte ad hoc se alege părintele *Ioan Vințelariu*, ear' de notar *Isaia Popa*.

Singurul obiect de pertractat a fost alegerea alor doi delegați pentru conferența națională din Sibiu.

Se alege cu unanimitate ca delegați mult on. domn *Nicolau Cristea*, asesor consistorial în Sibiu și dl *Dr. Amos Frâncu*, avocat în Sibiu, ear' de suplenți domnii *Isaia Popa* și *Isaia Henteș*, preoți în Oena.

Alegătorilor li-s'a explicat, că împregiurările politice, care ne-au îndemnat a rămâne în pasivitate nu s'au schimbat până acum, deci toți alegătorii români au datorinta morală și națională a nu pacta cu nici un candidat, până-ce nu vor auzi cuvântul mai marilor nostri.

Alegătorii se supun concluseror conferenței naționale și în sensul acesta dau credenționalele delegaților sei.

Ca încheiere amintesc, că în cercul nostru Oena-Sibiului sânt deja patru candidați, toți mamelei guvernamentali. Emulația între ei e mare. Un Jidan cu numele *Uhlmann* li-a băgat groază în oase, căci a promis dela 20—50 fl. pe un vot. Oștețe se fac aproape în fiecare seară. Articlii economici ne trec bine. Încă un punct marcant. Când tocmai se încheiase conferența noastră, sosește un oaspe.

Cine-o fi... cine ne onorează aici în școala noastră... se întrebau toți din toate părțile.

Aha! E vicecomitele *Csató*! Ce-o fi căutând oare între noi... și uite cum e de

afabil, ba vorbește în limba română cu poporul.

Vorbește la o parte cu un preot... eu mă apropii și trag cu urechea.

— „Să faceți bine, căci uite și d-voastră aveți lipsă de ajutor pentru școale și...”

— „Noi nu putem, trebuie să așteptăm decisiunile conferenței noastre, și...” punctum.

Ca concluziune: *Csató* acesta, e tot acel *Csató*, ai cărui părinți sau moși au purtat numele de *Ciuteu*, și care ne-a detras ajutorul învățătoresc, a conlucrat la detragerea salarului preoților, ear' în luna trecută nu a voit să candideze pe *Dr. Amos Frâncu*, la postul de fisc orașenesc sub cuvânt, că e *memorandist*.

Și acum totuși are nasul, să se adreseze nouă cu „*faceți bine*”; ce cutezanță!

Delabrad.

Comitatul Aradului.

— Raport special. —

Arad, 20 Oct. n.

Pe *Duminecă*, 18 Octomvrie n., a fost convocată conferența alegătorilor români din orașul Arad.

Conferența s'a ținut în hotel „*Vass*”, luând parte cei mai de frunte alegători români din Arad. Ea a fost deschisă de părintele *Mangra*, care în vorbirea de deschidere motivează necesitatea de convenire și consfătuire a noastră în fața situației create de alegerile dietale. De președinte al conferenței s'a ales dl *Dr. Georgiu Popa*, ear' de notar dl *Romul Nestor*. Dl președinte într'o vorbire bogată în corecte reflexiuni arată, cum noi Românii prin sistemul dominant s'attem scoși din domeniul drepturilor noastre legale.

Vorbirea a fost întreruptă mereu de vii aprobări.

Punctul prim al ordinii de zi e alegerea a doi delegați la conferența generală a alegătorilor români, convocată pe 24 Oct. la Sibiu. Se alege domnii: *Vasile Mangra* și *Dr. Aurel Suciu* ca ordinari, ear' de suplenți domnii *Petru Truța* și *Traian Vașan*.

Punctul al doilea din program a fost: ce atitudine să iee alegătorii români din Arad față de viitoarele alegeri. Se hotărăște observarea strictă a atitudinii de până acum.

Ear' pentru mai bună executare a acestui decis, la propunerea dlui avocat *Dr. Ștefan Pop* se alege o comisiune pentru fiecare cerc al orașului. Se alege domnii *Vasile Mangra*, *Sava Raicu*, *Dimitrie Dobru*, *Mihail Raicu*, *Alex. Moldovan*, *Lazar Curticean*, *Nic. Mihailescu*, *G. Miga*, *Ant. Simionovici*, *G. Bogdan*, *G. Macinic*, *Iustin Olar*, *Ilie Crăciun*, *Teodor Măcean*, *Moise Ilie*, *N. Ardelean*, *Ioan Duma*, *Nic. Marcu*, *Ioan Barna*, *G. Dernea* și *Em. Tretean*.

Încât sânt informat, clubul central român din Arad a provocat toate cercurile din comitat la alegerea delegaților pentru conferența din 24 Oct. și așa sânt sigur, că comitatul nostru va fi bine reprezentat la această conferență.

Comitatul Hunedoarei.

— Raport special. —

Deva, 20 Octomvrie n.

Astăzi, 20 Octomvrie 1896, s'a ținut conferența alegătorilor români din cercul electoral al Devei.

Dl *Dr. Alexandru L. Hosszu*, unul dintre conchemători a indicat celor adunați scopul întrunirii. Anume disolvându-se camera deputaților, se vor face noue alegeri de deputați. Noi Românii încă din 1831 ne-am format într'un partid, care are de scop înțirirea și promovarea intereselor noastre naționale românești. Conducătorii acestui partid și conferențele generale de mai înainte au hotărât, că în vederea asprimii legii electorale — Românii să nu iee parte la alegeri, până nu se va schimba această lege, ca să ne putem prezenta și noi în număr corăspunzător în dietă.

Acum făcându-se alegeri noue, este trebuintă, ca toți Românii să se sfătuiască, că oare se rămână și mai departe în pasivitate, ori să alegem și noi pentru dietă. Scopul întrunirii este, că pe lângă organizarea clubului electoral cercul să se aleagă doi bărbați de încredere, cari să iee parte la sfatul din Sibiu. Apoi cum va hotărî conferența din Sibiu, așa vom lucra. Propune, ca pentru ședința de astăzi să se aleagă un președinte și un secretar.

S'a ales cu aclamațiune de președinte părintele *Alexandru Muntean*, preot în *Veșel*, ear' de secretar dl *Dr. Alexandru L. Hosszu*.

Alesul președinte ocupându-și locul, des-fășură și d-sa însemnătatea actului și spune, că noi Românii avem să ne ținem de hotărârile ce se vor aduce în Sibiu. D sa crede, că noi și mai departe avem să rămânem în pasivitate. Dar' ori cum ar fi hotărârea conferenței din Sibiu, noi avem să o urmăm, și acela, care altcum ar face, acela nu mai e vrednic a se numi Român și om de omenie.

Procedându-se conform punctului 1 al ordinii de zi la organizarea clubului electoral cercul, s'au ales de membri ai acestui club domnii *Fr. Hosszu L.*, *Alexandru Moldovan* sen. vicedirector de bancă și *Dr. Alex. L. Hosszu*, avocat în Deva, *George Popoviciu*, preot în *Leșnic*, *Petru Șinca*, preot în *Batiz* și *George Guga*, preot în *Șoimuș*.

Trecând la punctul doi al ordinii de zi, după-ce dl *Fr. Hosszu L.* a explicat din nou în termeni cât se poate de poporali însemnătatea actului și a conferenței din Sibiu, s'au ales de bărbați de încredere ordinari dl *Alexandru Moldovan* sen. și *Dr. Alex. L. Hosszu*, ear' suplenți dl *Dr. Amos Frâncu*.

De remarcat este interesul ce se manifestă pe fețele țeranilor veniți la conferență. Când s'a zis, că noi numai așa vom alege pentru dietă, dacă așa va hotărî conferența din Sibiu, un țeran a reflectat: *d a r'* și atunci numai așa, dacă se vor pune deputați de neamul și legea noastră. De altcum, deschizându-se ședința, conform convocatorului punct la 9 ore dimineața, și isprăvindu-se în timp de cam o jumătate de oră, mulți, mai ales venind dela sate, au întârziat, dar' aflând ce s'a petrecut, s'au declarat mulțumiți cu acelea.

Până acum în comitatul Hunedoarei s'au ales pentru conferență:

În *Hateg*: *Dr. Gavrila Suciu*, adv. și *Romul Racoa*, preot, ca bărbați de încredere ordinari. *Nicolae Todose*, comerciant și *Samuilă Ascilean*, proprietar.

În *Hunedoara*: *Fr. Hosszu L.* și *Nicolae Muntean*, proprietar.

Dela *Oraștie*, *Dobra* și *Brad* încă nu se știe nimic.

Comitatul Bistrița-Năsăud.

— Raport special. —

Ieri după tipărirea foii am primit din Bistrița următoarea telegramă revoltătoare:

„Adunarea alegătorilor români din comitatul Bistrița-Năsăud, convocată pe azi aici în Bistrița, e oprită. Recurs telegrafic la ministru. Neresolvat încă. Poliția și gendarmii au împrăștiat adunarea, înfrând la locul întrunirii. Recurs în-sinuat.

Azi-dimineață ni-a sosit și raportul despre această nouă bravură a guvernului *Bánffy*. Lăsăm să urmeze raportul:

— Prima volnicie. —

Bistrița, 20 Oct. n. 1896.

Pe astăzi, 20 Octomvrie n., au fost convocați aici în Bistrița alegătorii români din comitatul Bistrița-Năsăud, pentru consultare și pentru alegerea bărbaților de încredere la conferența generală din Sibiu.

Ieri după amezii însă căpitanul poliției înștiințează pe dl *Dr. G. Tripon*, că nu permite adunarea și că a luat toate măsurile pentru a împrăția alegătorii

din motivul, că în țeara asta numai o *singură și indivisibilă națiune* este: națiunea maghiară și existând și alegători români. Această idee milenară o scoate „savantul patriot” din — legea de naționalități.

„Lege de naționalități” și totuși nu sânt naționalități. Ce logic!

S'a făcut recurs la vicecomite, de naționalitate Sas, pardon, Maghiar cu limbă să-sească, care — nici mai încape vorbă — a aprobat măsura căpitanului. De, sântem doară în Bistrița, unde deputatul *Fluger* mai anul trecut la „darea-i de seamă”, în auzul conaționalilor sei a profesat principiul, la care se provoacă și căpitanul poliției.

Eată, că fățiș și fără nici o genă ni-se deneagă naționalitatea.

În față 'ți-se spune, că nu ești ce ești. Nici Turcii nu zic Armenilor, că nu sânt Armeni.

S'a recurat pe cale telegrafică la ministrul de interne. Până acum nu am primit răspuns. Poliția a oprit și aceea, ca alegătorii sosiți în număr mare se aștepte răspunsul ministrului în sala adunării.

Astfel trebuie se umble pe cele străzi pândiți și urmăriți mereu de poliție. Conster-națiunea e mare.

Daună, că s'au sfințit congresele milenare.

Ce dovadă clasică ar fi și cazul acesta pentru lăudăroșia „cavalerilor” cu libertatea lor „fără păreche”.

Censor.

Din cercul Ighiu.

— Raport special. —

— 19 Oct.

Adunarea alegătorilor români din cercul electoral al *Ighiuului*, s'a ținut în 18 c., și a decurs în perfectă ordine.

Poporul a luat parte în număr însemnat la adunare, a primit cu mulțumire sfaturile ce li-s'au dat, de a se ține strict de conclusele ce se vor lua în conferența națională din 24 Oct.

De delegați s'au ales pentru conferența națională următorii domni: *Rubin Patifa*, adv. în *Alba-Iulia* și *Nicolau Florescu*, proprietar în *Ighiu*, ear' de suplenți *Ioan Muntean*, avocat în *Alba-Iulia*. Convocarea conferenței a produs pretutindenea cea mai viuă bucurie!

Corespondentul.

Din cercul Iosășel.

— Raport special. —

— 19 Oct. 1896.

Duminecă, la 6/18 a. c., s'a ținut conferența cerc. elect. a alegătorilor români din cercul *Iosășel*, la care în urma convocării făcute de ambii protopopi, *I. Groza* al *Hăl-magiului* și *C. Gurbanu* al *Buteniului*, s'au prezentat vre-o 200 de alegători, preoți, învățători și plugari în număr frumos. Coincidență ciudată (?), că tocmai în acea zi s'a ținut și candidarea de deputat dietal al cercului: *Ortuby Gyula*, prim-pretor al *Aradului* — din partea cător-va *Ungurași* și *Jidani* cu administrativii în frunte — a fost cauza, că alegătorii români s'au împărțit; cu toate aceste la candidarea lui *Ortuby* abia au luat parte vre-o 60—80 de plugari români aduși cu puterea din piață. Tâmbălul ce a urmat după candidare și împărțirea steagurilor nu ne interesează, deci trec la conferența noastră.

Conferența alegătorilor români din cercul *Iosășel* înainte de toate a enunțat: că:

„stau pe baza programului național din 1881 și aderează la conclusele conferențelor naționale ținute la Sibiu până la 1892 inclusive, carora se supun necondiționat, susținând p.sivitate față de alegerile dietale, până acelea nu vor fi modificate din partea eventualei conferențe naționale. Deci se angajază în fața alegerilor de acum nu numai a fi singuri pasivi, ci a conlucra din răspuneri întru reținerea alegătorilor români dela urnă, ca pasivitatea decretată se poată fi rodnică impunătoare”.

După aceste se alege cu unanimitate ca bărbați de încredere ai cercului electoral al *Iosășelului* pentru conferența electorală generală, ce se va ține la Sibiu în 24 Octomvrie st. n. a. c. domnii: *Petru Truța*, avocat în *Arad*, *Cornel Lazar*, preot în *Almaș*, ear' de suplenți: *Traian Magier*, preot în *Saturu* și *Nicolae Draganca*, preot în *Cif*.

S'a reconstituit apoi clubul electoral al partidului național pe ciclul nou de 5 ani, alegându-se un comitet de 70 de membri preoți, învățători și plugari, jumătate din tractul *Hăl-magiului* și jumătate din tractul *Buteniului* (ținându-se adevă 2 protopopie de cercul electoral al *Iosășelului*, care este curat românesc cu excepțiunea administrativilor, cățiva *Ungurași* și *Jidani*). Președinte al comitetului s'a ales cu unanimitate p. o. d. protopresbiter al *Hăl-magiului* *Ioan Groza*; vicepresident: p. o. d. *Constantin Gurban* al *Buteniului*; secretar: preotul *G. Lupșa* din *Dieci*, ear' de notar *Traian Magier* din *Saturu* și *C. Lazar* din *Almaș*. Vorbirea de deschidere a președintelui *I. Groza* și a protopresbiterului *C. Gurban*, care desvoaltă în termeni poporali principiile statorite de conferențele naționale, programul național, ideea și sensul pasivității au fost cu interes ascultate și viu aclamate.

Conferența alegătorilor români din cercul *Iosășelului*, deci a avut rezultatul, că membrii s'au depărtat cu noue convingeri și armament pentru de a fi gata la greaua luptă a pasivității în fața noilor alegeri, deși s'a putut observa pe fețele alegătorilor, că mai bucurate ar purta o luptă activă.

Reflexiunile administrativilor cu agree-tul lor guvernamental, față de decisiunile noastre se zice că ar fi fost:

„Românii cu pasivitatea lor urticioasă mi-au ușurat lucrul și micșorat speșele”.

La comentariu mai adaug, că cercul *Iosășel* din partea guvernului a fost totdeauna „fără speșe constituționale” și pe *Ortuby Gyula* cu scopul acela l'au candidat, ca cunoscut fiind în cerc ca fost pretor al *Hăl-magiului*, să fie ales fără multe speșe. Să le fie de bine! Dar' noi Românii să fim atenți și să validăm pretutindenea cu strictetă pasivitatea, până-ce ne va veni și nouă vremea. Nu-i Român acela care cugetă și face altcum în aceste zile grele.

Corespondentul.

Sibiu, 21 Oct. 1896.

„*Mundus vult decipere, — ergo*...” Eversiunea „*Dreptății*” și despre ea e vorba. Această foaie în „*gura morții*” void cu ori-ce preț să se „*certe*”, căci discută nu poate, cerce la falsificări. Am arătat în nrul 217 al „*Tribunei*” prima falsificare. Trebuie să arătam acum și pe a doua, care a comis-o în articolul seu din nrul 222, în prim-articolul „*În fața alegerilor*”, cu care ne ocupăm și într'alt loc și ne vom ocupa încă.

Ea serie:
„În fața acestei primejdioase situații ce face „*Tribuna*”? Ea... face propunerea: „se se abandonează baza reprezentativă și se se convoacă o simplă adunare de alegători, după moștră din 1894”.

Eată o falsificare, o *minciună*, și pe *minciuna* asta își bazează *Dreptatea* mai întreg articolul seu!

Articolul, asupra căreia „*Dreptatea*” comite actul de falsificare este cel din nrul 217, „*Umăr-la-umăr*”. În acel articol am pledat pentru convocarea conferenței; combătând toate obiecțiunile, și marcând toate eventualitățile, *per dato sed non concessio* am scris:

„Dar' admitând chiar cazul: că conferența nu s'ar pute întruni sau nu s'ar permite pe bazele vechi reprezentative, *credem*, că după-ce la 1894 am ținut deja o conferență națională în forma unei simple adunări electorale a alegătorilor români, fie ca *acel poș să fi fost chiar greșit*, față cu mijloacele de validitate națională, ce ni-le prescrie „*Dreptatea*” când vorbește despre

văditarea foilor noastre — totuși ar trebui să preferim o asemenea întrunire de alegători.

Și din acestea înțelepții dela „Dreptatea” cutesă se scoată o propunere de abandonare a bazei reprezentative!

Să ni-se ierte, dar asta nu mai este o divergență de păreri, dar e o pornire criminală de a provoca certe și desbinări cu ori-ce preț. A-i stăm în fața unei discuțiuni basată pe minciuni, falsificări și rea credință, a-i nu este o „ingrijire”, care să merite „întimpinare simpatică”, ci o păcătoasă tendință de a înșela lumea, o apucătură pe care o înfășurăm cu toată indignarea.

„Dreptatea” vultu decipere!

„Dreptatea” și „Revista Orăștiei”. — Și-au dat mâna! Am ajuns să vedem „Dreptatea” alături de „Revista Orăștiei”, mână în mână!

„Raveca” scria despre „distrugerea partidului național”, — ear’ „Dreptatea” de ieri scrie:

„Noul atac la baza organizației de partid național român s’a dat deja prin convocarea conferinței alegătorilor români...”

Sub „titulatura” „Voci de presă despre conferința electorală română”, „Dreptatea” reproduce mai întâi din „B. Hirap” și „Egyet-értés” — apoi, comițând un nou falset scrie: „Tot aci reproducem și părerea unei gazete române” — și reproduce ceea ce a scris „R. O.” despre conferința confidențială procum urmează:

„Distrugerea partidului național român. Din Sibiu ni-se scriu următoarele: Președintele partidului național român, dl Dr. Ioan Rațiu, a convocat la Sibiu pe azi, Mercuri la 2/14 Octomvrie c. pe „fruntașii” români la o „confătuire confidențială în afaceri electorale”. Invitări s’au emis vre-o 50, căci atâția fruntași crede dl Rațiu, că există între Români. Precum poate ori-și-cine vede, prin acest pas neprețuit de dl Dr. Rațiu, în calitate de „preșident al partidului” — a călcat în picioare spiritul, de care au fost conduse conferințele naționale, care tocmai în afaceri electorale au instituit comitetul central, care azi este nesocotit de chiar președintele său! Va se zice, dl Rațiu nu-i este de ajuns, că puterica guvern lucrează pe toate căile la desorganizarea noastră, ci prin faptul acesta acum contribuie și d-sa la distrugerea partidului nostru național...”

Pe lângă „entente cordiale” între „Dreptatea” și „Raveca” trebuie să mai constatăm și falsificarea de rea credință, ce o comite „Dreptatea” în contul „Ravecii” spre a ne ataca pe noi, și în primul rând pe dl Dr. Rațiu.

„Raveca” scrie nebuniile sale din incidentul „confătuirii confidențiale” ținută la 14 Octomvrie n. și anume pe motivul, că au fost convocați la „sfătuire” bărbați cari nu sânt membri ai comitetului, și n’au fost convocați „membri” de ai comitetului, ca Dr. Lucațiu, Comșa etc. „Dreptatea” însă aplică scriselile „Ravecii” la conferința generală electorală! Eată o nouă dovadă de falsificare, de rea credință și — incapabilitate.

Argumente forțate.

Ziarul național din Timișoara „Dreptatea”, s’a înființat, — atunci când s’a înființat, — cu cele mai nobile și naționale intențiuni.

Fruntașii români din Bănat au simțit necesitatea unui organ de publicitate, care să intre cu curaj și abnegațiune în lupta națională, și pună la cale un curent politic sănătos în Bănat, să lege elementul român din Bănat în mod solid și cu ceialalți Români din țeară.

Au simțit însă mai presus de toate necesitatea îngropării „Luminătorului”, organul de hazlie aducere aminte al dlui Rotariu, care devenise o adevărată caricatură națională, și ca stil și ca cuprins.

Consecvența și logica nu erau armele „Luminătorului”, întocmai cum nu sânt astăzi armele „Dreptății”. „Dreptatea” a devenit azi „Luminătorul” numărul 2, și ca stil și ca cuprins.

Cunoaștem o bună parte din oamenii, cari au înființat „Dreptatea”. Știm că și astăzi sânt conduși tot de acelea simțăminte naționale, de cari erau conduși și mai înainte, și din acest motiv credem, că ținuta „Dreptății”, manifestată în timpul din urmă, i-a atins dureros. Nici că se poate altcum. „Dreptatea” a comis mare greșală, pentru care răspunderea cade asupra susținătorilor ei. E drept, că prostia nu e crimă, dar e crimă tolerarea prostiei, acolo, unde se cere prudență, cea mai mare prudență. E crimă a sta cu mâinile în sîn și a privi cum hăbăucul a luat tăciunele aprins în mână și se urcă în vârful casei, acoperite cu paie, ca să i-o aprindă.

Pentru ideile infecțioase, propagate de dl Rotariu în coloanele „Dreptății”, susținătorii acestei foi, așa zise naționale, nu poartă dară nici o răspundere; poartă însă răspunderea pentru faptul, că au fă-

cut pe seama dlui Rotariu un nou canal în locul „Luminătorului”, în care se-și poartă verva fără nici un control toate gunoaiile sale spirituale. Aci se începe și aci se sfârșește răspunderea fundatorilor ziarului național „Dreptatea”.

Pentru celelalte răspund redactorii, cari nici nu se sfîșe a o declara, că: noi din al nostru propriu îndemni am publicat vederile noastre, prin urmare responsabilitatea o reclamăm exclusiv asupra noastră! Pentru-ca să se știe!!

Lumea nu cumva să suspicioneze isvorul acestor vederi. Așa fac toți hăbăucii. Trântesc oglinda de pământ, și când o ved sfărâmată în mii de bucățele rîd și se laudă: „asta eu am făcut-o”.

Dau foc la casă, și se bat pe piept cu satisfacție ca au înșecat o pară de foc atât de mare! — Și cei din apropiere stau și se uită (!)... Le place și lor focul!... Nu ved, că a lor casă arde!...

***

Cari sânt vederile asupra cărora cei dela „Dreptatea” își reclamă paternitatea??

Următoarele: „vorba e, ca organismul nostru de partid se-l ținem cel puțin intact în poziția sa actuală, deși extrem de critică!!” De acord. Tot asta o dorim și noi, și tot asta o dorește fiecare Român cu tragere de inimă. Subscriem și aceea, că „fără organizație de partid nu există politică națională”. Cu adevărat, așa este. Facem și noi, Români, politică națională, prin urmare avem lipsă de „organizație de partid”. Partidul nostru e organizat pe basă reprezentativă, — avem dară se-l ținem cel puțin intact în poziția sa actuală”.

Ce s’a făcut? S’a convocat conferința generală electorală, — pentru a organiza partidul”, ca să putem face politică națională. — S’a convocat conferința pe baza organizației vechi, pe basă reprezentativă, pentru a „pute ținem organismul nostru de partid intact în poziția sa actuală”.

Adecă s’a făcut un lucru, care dă de rezultat aceea-ce dorește „Dreptatea” cu noi dimpreună. Și totuși „Dreptatea” ia poziție în contra conferinței, pentru-că conferința „nu va ajuta nimica scopului, eventual poate se strice mult organismul nostru de partid, la care noi ținem foarte mult și foarte tare!”

Cu alte cuvinte „organizația de partid” nu se face în conferință, și conferința convocată pe baza veche, reprezentativă a partidului — va „strica mult organismul nostru de partid”.

Ni-ar trebui mintea dela zece nebuni, ca să înțelegem aceste stupidități. Pe nebuni numai nebunii îi înțeleg.

Cum se poate țină „intact organismul nostru de partid” fără conferința convocată? Cum se poate face „organizația de partid, fără care nu există politică națională”, dacă nu se convoacă conferința generală electorală, acuma sub durată alegerilor? —

Partidul nostru național e organizat pe basă reprezentativă. Nu știu „iscușiții” dela „Dreptatea”, că mandatul aleșilor poporului român expiră cu finea campaniei electorale actuale, — și în cazul cel mai bun, expiră cu finea lunii Ianuarie anul viitor? Dacă nu se convoacă conferința generală, și nu se dădea ocaziune alegătorilor români să-și aleagă de nou reprezentanți, cum rămâneam oare cu organizația? Cum se putea țină „intact organismul nostru de partid”? Doară cu mandatarii cei vechi ai poporului român — cari nu mai au nici un mandat dela popor, pentru-că mandatul ce l-au avut a expirat?? —

Și dat fiind, că pe baza legii electorale, organizare de partid se poate face numai sub durată campaniei electorale, cum putea rămâne organismul partidului nostru intact, dacă cinci ani de zile rămâne desorganizat, fără delegați ași de poporului suveran și fără comitet??

Nu e stupiditate dară, a zice, că „conferința convocată nu va ajuta nimica scopului, eventual poate se strice mult organismul nostru de partid”? Cum poate se strice? Prin aceea, că-l despoiem de baza sa reprezentativă, și-l lășăm fără reprezentanți de popor, — cinci ani de zile??

Una se se știe. Cercul electoral care nu-și alege delegați pentru conferința generală, rămâne nerepresentat în partid, prin urmare nu face mai mult parte din partidul național român. Ear’ dacă toate cercurile nu aleg, partidul e dizolvat; și e dizolvat nu prin ordina-

țiuni ministeriale, care nu ne impun, ci prin absurdități de calibrul celor din „Dreptatea”. Nu guvernul ni-a dizolvat partidul, ci oamenii noștri! —

„Dreptatea” se teme, că guvernului nu-i va fi „suferiveră” (vorba ei) o conferință de partid pe baza reprezentativă și cu caracter național, și i-se pare exchisă cu totul presupunerea, „că guvernul va permite în acest timp a se țină o conferință de acest fel”.

Ce va face guvernul e treaba lui. Nu stăm în legătură cu el, nu-i cunoaștem intențiunile. Oprească conferința! Se va convoca alta, zece, douăzeci, și se poate, că pe a douăzeci-și-una guvernul o va permite, va trebui să o permită.

Guvernul nu va pute merge cu ilegalitățile până la infinit.

În cazul acesta — întrebăm pe iscusiții dela „Dreptatea” se ne spună, că oare cu cine s’ar pute țină conferința, dacă nu ai ales delegați la timpul său?? Cu delegații cei vechi, cari n’au mandat dela popor?

Oprească guvernul conferința, noi tot am câștigat două lucruri, întâiu: că am arătat guvernului că ordinațiunile sale ilegale nouă nu ne impun, și a doua, ce e lucru de frunte: că stăm gata cu delegați noi, aleși din partea poporului, ca la ocaziunea binevenită să ne întrunim în conferință.

Pe lângă aceste lucruri, cari pentru „Dreptatea” par a fi un fel de „terra incognita”, mai vine pusă și o altă eventualitate. Se știe, că guvernul nu a luat încă nici o hotărâre în cauza conferinței convocată pe 3/15 Maiu c. Conferința aceea a fost oprită din partea organelor subalterne ale guvernului. Nu e exchisă posibilitatea, că tot acele organe se oprească și de astă-dată. Se va face recurs. Guvernul va rezolva ambele recursuri deodată, și va da cauzei — se zicem — o rezolvare favorabilă. Conferința se va permite. Ce vom face? Reprezentanții nu avem. Vom provoca poporul să-și aleagă, ear’ guvernul va opri toate conferințele cercule electorale, pe motivul basat în lege, că astfel de conferințe se pot țină numai sub durată campaniei electorale, și nouă ne va zice: bine, eu v’am permis ținerea conferinței generale, pentru-că credeam că sânteiți un partid organizat, văzând însă că nu v’ați organizat atunci când puteați să vă organizați, nu vă pot recunoaște de partid politic, și revoc concederea conferinței!

„Dreptatea” a aruncat o peatră în apă, pe care bănațenii, toți la olaltă, abia o vor pute scoate.

Nu știm intrucât împărtășesc bănațenii ideile greșite ale „Dreptății”. Dacă însă, fie în total, fie în parte, le aprobă și se identifică cu ele, răspunderea pentru spargerea partidului nostru național, și pentru nimicirea organizației noastre de partid, cade asupra lor. Ei vor avea să răspundă și se-și dee seamă pentru aceasta.

Am zis!

Campania electorală.

Din Baia-mare.

Din Baia-mare ni-se scrie, că Duminecă în 18 l. c. a sosit acolo Wekerle Sándor, fost ministru-president și deputat în acel cerc. La gară a fost primit marele financier maghiar, din partea publicului nu prea numeros, (printre care s’au fost străcurat și vre-o 50 de Români, toți aduși de notari) cu o oarecare răceală. Primarul orașului l-a felicitat cu puține cuvinte ear’ Wekerle a răspuns asemenea pe scurt. La orele 11 Wekerle și-a ținut darea de seamă despre activitatea sa ca deputat al cercului Baia-mare, ear’ la sfârșit și-a luat rămas bun dela delegați, cu cuvintele: „Nepătat mi-ați dat mandatul, nepătat vi-l dau îndărăt!” (Ejjen-urirágusite). Se ține o pauză scurtă, după care Wekerle ureă din nou tribuna și recomandă pe Láng Lajos de fiitor deputat al cercului Baia-mare. Abia a pronunțat însă numele lui Láng Lajos, și publicul a început a striga: „Nu ne trebuie”, — „se trăească Lovrich Gusztai”. Wekerle nu a putut vorbi mai mult de șgomot. A început apoi Láng Lajos să vorbească, dar și acesta a fost întrerupt de multime cu cuvinte nu prea parlamentare.

Funcționarii s’au pus se facă ordine, ear’ publicul a părăsit sala. Astfel Láng a putut să vorbească, cât a voit, însă unui public compus din vre-o 30 de funcționari. Seara a fost banchet în onoarea lui Wekerle. Româniul umblau pe stradă după adunare toți frânți de foame, până-ce s’a îndurat fibrușul să le asemneze câte un „păpricaș”.

Notez, că din Mocira și din satele părintelui Lucațiu nu a luat parte nime la adunare. Cei mai mulți Români au fost din satul lui Pascha Gyuri, și din al lui Kimpán millensru!. Rușine lor!

Din Lipova.

Ni-se scriu următoarele:

„Candidatul partidului apyonist contele Zselénszky Robert, și-a desăfurat programul Duminecă, în 18 Octomvrie n. Lume multă, Nemți și Români. Vorbirea candidatului a fost scurtă, dar’ vehemată la adresa guvernului. A luat apoi cuvântul abatele romcat. Dr. Grosz din Lipova, și a rostit o vorbire atât de lungă, încât un cetățean indignat de ginte latină din Șistaroveț s’a văzut necesitat a-i striga: „mai iute părinte, că sântem flămânzi!” Din întreaga adunare, întreruperea asta a fost mai bine primită din partea publicului. A mai vorbit popa Terentie Oprean, fără rost și fără glas. Dintre inteligenții români ai cercului se aflau prezenți următorii: Protop. Voicu Hamsea, fundatorul „Dreptății”, preoții Vasile Dehelean din Unseu cu învățătorul; Rusu din Chelmac, Maleș din Belocinț cu învățătorul Bogoi, Popovici din Chesinț cu învățătorul Iosif, Toma din Alioș și Suciu din Labesinț. Opinea era bine reprezentată, spre fala protopopului nostru Hamsea. Onoarea lui!”

Cercul electoral Tinca.

Correspondentul ne trimite următoarele informațiuni:

În acest cerc, din partea puternicilor zilei s’a candidat cu program guvernamental iff Blaskovics Sándor, care în 18 a lunii c. și-a ținut programa în Tinca.

Acet Blaskovics e cumnatul unui baron milionar fost Ovreu, dar’ acuma botezat Könichsvalter.

Durere, la trăsmitul chef obișnuit au luat parte mai mulți preoți și învățători de ai noștri, cari înaintea Românilor se dau de c-i mai mari Români și aderenți ai partidului nostru național, ear’ când este vorba de chefuri patriotice, trec la contrarii noștri.

Acestia sânt: Iosif Pintia, paroch gr.-or. în Siplac, asesor consistorial, cu briu roșu, fost administrator protopopesc al tractului Beliu, și aspirant la acest post protopopesc vacant, care a ținut un toast în limba maghiară, despre înfrățirea Românilor cu Maghiarii, talmăcindu-l apoi în limba română.

Cu dînsul era și fiul său, teolog în Arad, care cu un steag în mână și cu pene în palarie, striga din răspuleri „Ejjen Blaskovics!”

Vasiliu Moga, paroch gr.-or. în Chesia, cu învățătorul seu Moise Goldiș.

Ioan Cosma, paroch gr.-or. în Cărnăseu, cu învățătorul seu Ioan Vațan.

Florian Crainic, paroch gr.-or. în Mihleu, cu învățătorul seu.

Iosif Moga, paroch gr.-or. în Urvișiu, Nicolau Popeacu, paroch gr.-or. în Cociuba, Teodor Pascuț, paroch gr.-or. în Dumbrăvița, Nicolau Popoviciu, paroch gr.-or. în Foneș cu învățătorii: Petru Bulzan din Ripa, Petru Costa din F.-Bator și Savu Panea din Tulca.

În cercul electoral Nagy-Szalouta, a candidat cu program guvernamental Lovassy Andor, notar al Il-lea la comitat, ear’ cu program 48 ist iff. Balogh László, fost protopretor în Salonta.

În cercul electoral Ugra, a candidat Tisza István, care încă a dat un chef din cele mai strașnice, la care a participat noul protopretor al tractului Tinca, Nicolau Rocsin, precum și alți preoți. Rușine să le fie!

Din Bănat.

Un bănațean ne scrie următoarele: Sântem în preseara alegerilor dietale, și eată hordele seducătorilor de popor au pornit pe sate. Durere, că totdeauna Români formează unealta scandalosă în mâna domnilor.

Voiu fi scurt. Un fost comisar de finanțe anume Hotz Gábor (Gavrili Hoțiu), amplotat în Dobrița, a dat mâna cu Judeo-Maghiarii din cerc. Caraș-Severin și acest om cu puțină carte a primit în dover cercuri candidatura de deputat dietal în comitatul Caraș-Severinului. După-cum sânt informat, chiar din partea Românilor se lucră cu toate puterile, ca a-vest om să fie ales de d-putat dietal.

Săracă lume! Sărac popor românesc, cum te duc Ovreii la urnă pentru o litră de vin sau rachiu, pentru un os de ros! Săracă pasivitate, cum știu bănațenii noștri să te respecteze! Se transit gloria mundi!!

Această minune bănațeană am dorit să o comunic, domnule Redactor, pentru Tribuna, ca să se pună pe răvașul bănațenilor, respective al „Dreptății” lor.

Severineanul.

Din Șimlău.

Primim următoarele știri dela correspondentul nostru:

Duminecă, în 18 Octomvrie, a fost pe la noi ministrul-president Bánffy, ca să-și țină vorbirea-program, ca nou candidat de deputat dietal al cercului Șimlău. Primirea a fost rece ear’ vorbirea lui Bánffy a fost scurtă și seacă. A înșirat pe rând toate năzdrăveniile isprăvite de când e la putere, a vorbit apoi despre cotuță. A zis că adevărat este, că austriacii cer urearea cotuței, dar’ guvernul unguresc nu va împlini această cerere cu una cu două. Pertractările nu sânt încă terminate în privința aceasta, și astfel nu se poate pronunța definitiv, promite însă, că guvernul va fi la locul seu. În fine a mai vorbit Bánffy despre dualism, și a protestat în contra presupunerii că guvernul nu ar fi lucrat nimica. Despre naționalități nu a vorbit nici un cuvânt. Români de astă-dată au rămas acasă, nu au luat parte la tămbălău, deși notarii au fost făcut mari presiuni asupra lor. Alegerea se va face în 28 Octomvrie n.

Disonanță neașteptată.

„Dreptatea” ocondamnată.

Ținuta „Dreptății” față de conferința generală electorală, convocată pe 24 Octomvrie, a produs cea mai mare indignație și cel mai mare disgust pretutindenea printre Români, Chiar și bănațenii desaproabă — în mare parte — disonanța provocată de „Dreptatea”, organul național, al cărui punct principal în program e „solidaritatea”.

Gazeta Transilvaniei apreciază această stranie ținută a „Dreptății” cu următoarele știri publicate în numărul seu din urmă:

„Ziarul „Dreptatea” din Timișoara publică abia în numărul de Luni convocarea la conferința generală electorală, ce l-a trimis-o dl Dr. Ioan Rațiu. Această publicare, ce o face pe pagina a treia, o introduce cu niște observări pe cât de neoportune, pe atât și de strașii, cari culminează în declarația, că cei dela „Dreptatea” nu vor urma convocării la conferință. „Alții”, zic ei, „pot face ce vreau, cum vreau, noi nu putem împiedea pe nimeni”.

Chiar din aceste cuvinte reese poziția cu totul sucită, ce au luat-o confracții dela „Dreptatea” față cu convocarea la conferință, contra căreia nu pot obiecta, decât că această conferință „nu va ajuta nimica scopului”, eventual „poate să strice mult organismul nostru de partid”.

„Dreptatea” însă în observările acestea de pe coloana ultimă mai aduce o motivare și întrebunțează un ton, care ne face să credem, că de astă-dată își desăfură vederile sale chiar în contradicție cu vederile, ce după a noastră părere trebuie să le aibă cei din comitetul, care dă direcțiune acestei foi.

În această părere ne întărește și împregiurarea, că observările redacționale dela călcăiul foii sânt în contradicție principiară chiar cu cuprinsul articolului, pe care „Dreptatea” îl publică în același număr la primul loc și despre care face amintire în rîndurile, cu cari introduce observările sale din chestiune.

Ori-cum ar fi însă, nu e bine că este așa, și nu putem, decât să regretăm metoda ce deodată și cu totul pe neașteptate o pun în practică confracții noștri pentru a scăpa astfel cu totul din raionul, unde ori-și-cum, ar pute întimpina și ceva, ce poate i-ar scoate din liniștea de contemplațiune, în care par a se legăna astăzi.

În zilele din urmă, amintind despre articoli, ce i-au scris „Dreptatea” imediat după dizolvarea camerei, arătându-și vederile, dacă și cum se ne afirmăm în fața alegerilor, am luat la cunoștință cu plăcere, că în chestiunile de căpetenie, privitoare la susținerea bazei organizației noastre și a atitudinii politice de până acum față cu alegerile, sântem cu toții de o părere. Cu privire însă la propunerea confracțiilor noștri din Timișoara, de a sta nemicați, fără a întreprinde de astă-dată nimic în fața alegerilor dietale, am observat, că nu sântem nici-decum folositoare o polemică în această direcțiune trei săptămâni înainte de alegeri, căci ea nu poate ajuta nici-decum scopului nostru, care este și trebuie să fie, de a ne grupa cu toții în jurul stindardului nostru național.

De aceeași părere sântem și astăzi față cu cele sulatevate de „Dreptatea” mai în urmă, a căror discușiune este și mai puțin admisibilă câteva zile înainte de terminul pe care este convocată conferința noastră națională.

Rămâne deci, că să ne lămurim după-ce va trece timpul critic. Pentru astăzi nu putem să vorbim și să dorim, decât ca să fim ferți de noue neajunuri, fie printr-o oarbă fubuleză la fapte, fie printr-o exeseivă „chibzulă și răbdare”.

REVISTA PRESEI.

Presă română.

Gazeta Transilvaniei (nr. 223) vorbește despre mișcările electorale din țeară...

Interesele materiale și egoismul de rasă, de clase și personal își joacă mendrele și trece ca un fir roșu prin toate acțiunile și contra-acțiunile electorale.

Pe o basă în adevăr etică de dreptate și de umanitate stau numai națiunile nemăghiare, însă acestea n'au ce începe și n'au ce se ajungă de alegerile. De aceea s'au în total sub zodia pasivității.

Dreptatea (nr. 223) polemizează cu „Gazeta” din București, care a făcut imputări „organului mocosnyist” și „politicii mocosnyiste”, că voeste se grăiască de rău asupra „statului român”, și se asmuțe pe Românii din Ungaria în contra României.

Aforisme politice.

— Una la zi. —

Ori-care adevărat bărbat de stat servește poporului nu pentru plată, nici pentru iubirea lui de plată, ci sacrifică favorul contemporanilor pentru binecuvântarea viitorului și mai presus de toate pentru permisiunea de a mântui și reținerea națiunea sa.

Mommsen.

CRONICĂ

Sibiu, 21 Oct. n. 1896.

Procesul de „agitatie”, care avea să se pertracteze azi la tribunalul din Cluj, s'a aminat, la propunerea dlui Dr. A. Frâncu, apărătorul acușării. Motivul amânării a fost, că la actele de acușare nu s'a alăturat „apelul” tinerimii universitare române, ci un alt „apel” românesc lansat de învățătorii din diecesa Aradului în August 1893. În legătură cu acestea notăm, că pe lângă dl P. Jaga mai s'au acușat și dl Toma Doican, preot în Sebeș și Toma Flușcă, fost primar tot acolo.

Proces impotriva „Tribunei”. Ieri era să se pertracteze la tribunalul din Cluj un proces de calumnie pornit de protopopul Maneșuț în contra dlilor Ioan Ciontes, pe atunci responsabil pentru „Tribuna”, T. L. Albini și Ioan Runcan. Dl Ciontes însă nu s'a prezentat, dl T. L. Albini a cerut amânarea, ear' dlui Runcan nu s'a putut tomnua citația, fiind dus din țeară. Tribunalul va fixa deci o nouă zi de pertractare.

Concerte în Transilvania. Am anunțat la timpul său, că cunoscutul tenorist G. Vasiliu va veni în curând la Brașov, Sibiu, Cluj și Budapesta, spre a da o serie de concerte. Acum știm, că afară de dl Vasiliu vor mai lua parte la aceste concerte d-nii Marceasa, basso și Em. Pagano, care va zice versuri și va veni mai înainte pentru a se îngrijii de organizarea concertului dela Brașov.

Societatea „Petru Maior” din Budapesta s'a constituit — scrie „Alk.” — la 19 Octomvrie n. în chipul următor: președinte: Radu Cupariu, st. fil.; vicepreședinte: Nicolae Ionescu, st. jur.; secretar: Cornel Pinciu, st. jur.; notari: Victor Florian, st. jur. și Paul Chimbir, st. med.; casasar: Ioan Pascu, st. jur.; bibliotecar: Dumitru Lupan, st. fil. și controlor: Nicolae Itu, st. medicinist.

Hymen. Arion M. Popa și Aurelia Solomon anunță cununia lor, care se va celebra Duminecă, în 1 Noemvrie st. n. 1896, la 3 ore d. a., în biserica gr-cat. din Sprig.

Dela Curtea română. A. S. R. principesa Maria a fost înscrisă în cadrele regimentului 4 de roșiori, de sub comanda principelui Ferdinand. Vineri s'a cetit în fața trupelor ordinul de zi prin care se face această înscriere. Trupele au răspuns cu urale. Micul principe Carol a fost înregimentat ca soldat, pentru aniversarea nașterii sale, în batalionul 2 de vânători. Și act trupele au primit cu urale ordinul de zi.

Afurisanie. Ziarele din Budapesta aduc știrea, că sinodul episcopesc din Carloviț ar fi afurisit pe acei deputați sârbi, cari au votat căsătoria civilă.

Procesul lui „Magyar Állam”. În 11 Octomvrie n. s'a pertractat înaintea curții cu jurați din Budapesta un proces intentat ziarului catolic „Magyar Állam” pentru trei articole împotriva Jidovilor. Jurații au aflat de „agitorici” numai doi articole. Acușatul Hoske Kálmán, care s'a dat de autor al articolelor improceuate, a fost osândit la 2 luni temniță de stat și 20 fl. amendă.

Serbia în strimtoare. Starea financiară a Serbiei devine pe zi ce merge mai tristă. Ziarul „Ođjek” anunță, că liferanții de pâne pentru garnisoana din Belgrad au încetat cu liferarea, de oare-ce tesaurul public le datorează vro 300.000 franci. În urma acesteia garnisoana din Belgrad e deja de mai multe zile lipsită de pâne.

Princesă din Hindu în familia regală engleză. Prințul englez Francisc Iosif Teck, înrudit deaproape cu familia regală engleză, va lua de soție pe princesa din Hindu, Laja Krishanahani. Prințul Teck a servit mai multă vreme ca oficer de husari în India și atunci s'a înamorat în princesa Krishanahani, care înainte de cununie va trece la religia creștină.

Demonstrație la universitatea din Viena. În 16 Octomvrie a avut loc la universitatea din Viena sărbarea de instalare a noului rector. Pe când vorbia prorectorul Kick, studenții antisemiți și național-germani sfârșiră un sgomot enorm, care abia se domoli după câteva minute.

Manevre mari în România. În primăvara viitoare se vor face mari manevre în România. Vor fi concentrate câte o jumătate din cele patru corpuri de armată din țeară. Toamna viitoare se va concentra tot pentru manevre cealaltă jumătate din fiecare corp de armată și contingentele de rezerviști pe cei 10 ani din urmă.

Cât a costat expoziția „milenară”? E, se vede, destulul fatal al „mileniului”, că pe cât au fost de uriașe sumele risipite dintru început pentru splendoarea lui, pe atât de microscopice s'au fie în urmă „succesele”, așteptate cu atâta entuziasm de neomaghiari. Eată un bilanț oficios al sumelor risipite pentru expoziția milenară: în 1894 s'au jertfit 523.449 fl., în anul trecut 2.420.310 fl. Pentru acoperirea acestor sume statul a dat 1 milion fl. și orașul Budapesta 100.000 fl. Deficitul se urca deja de pe la sfârșitul anului 1895 la „bagatelul” 1.030.100 fl. Ear' de atunci? — urma va alege; sigur însă că nimenea nu va... culege pe urma expoziției!...

Bibliografie. Au apărut: „Aforisme, cugetări și reflecțiuni” în limba română și germană, de M. v. T. (Mihail cav. Treșșia). Prețul 40 cr. Se află de vânzare la librăria diecesană din Caransebeș.

A apărut Școala Poporului, revistă educativă enciclopedică; apare odată pe lună. Sumar: Scriisoarea dlui Mușătescu. — Semne bune. — Câteva cuvinte despre asilurile de copii. — Tânguirea Românilor (poesie). — Despre atențiune. — Cerșetorul (poesie). — Soarele și luna (din Talmud). — Coada de lemn la fer. — Despre religie. — Haidoții (poesie). — Educația femeii. — Prea scump. — Repertori școlastic. — Dela cursul de sericultură. — Felurimi: Iasca, Pluta, Scorțșoara. — Din Higienă: despre limbrici. — Apel, Ghicitoare etc.

Fiziologia înroșirii constă în aceea, că vînuțele pielii se dilatează deodată și sug o cantitate mai mare de sânge. Înroșirea se poate produce și meșteșugit prin inhalare de amylintrit. Psihologul Mélinaud crede, că înroșirea are patru cauze principale: modestia, supunerea, rușinea și mânia. Omul roșește de regulă numai în prezența altuia: rar se află oameni, cari se roșesc și când s'au singuri. Îndrăgostiții roșesc numai după „declarație”; dacă au trecut peste aceasta, nu mai au motiv de a roși, așa crede Mélinaud. Copiii numai arareori roșesc, tinerii mai des decât cei bătrâni.

Știri mărunte. Baronul Beck, șeful statului-major al armatei, și-a sărbătat la 18 Octomvrie nou iubiulele de 50 de ani, de când se află în serviciul militar. — Princesa belgiană Clementina, care anul trecut era mireasa moștenitorului italian, se va cununa în curând cu prințul bavarez Rupprecht. — Din Berlin se telegrafează, că deficitul expoziției industriale de acolo a fost după ultima socoteală 1.200.000 marce. — Baronul Bánffy a denumit pe br. Abele Rezső, locțiitor provisoric al demisionatului guvernor din Fiume. — Pe țărmurii Mării Adriatice au furibundat în zilele aceste furtuni violente. — În 19 Octomvrie n. au fost osândiți la moarte 5 Armeni, cari cu ocaziunea ultimelor turburări, au aruncat bombe.

VIEAȚA SOCIALĂ.

Petrecerea tinerimii universitare din Cluj.

Tinerimea universitară română din Cluj are onoare a invita la Pioncul, ce-l va aranja Joi, în 5 Noemvrie, în sala hotelului „Central” din loc. Cluj, la 15 Octomvrie 1896. Comitetul arangator. Începutul la 8 ore seara. Contribuiri marinoase se primesc cu mulțumită. Stim. dame s'au rugate a se presenta în toaletă simplă.

Învitare.

„Reuniunea română de cântări și muzică din Oravița montană, arangiază cu ocaziunea adunării generale a „Reuniunii învățătorilor români gr.-or. dela școalele profesionale din diecesa Caransebeșului”, Duminecă, în 13/25 Octomvrie 1896, în sala hotelului „Coroana ung.” din loc un concert împreună cu țestru, la care faviță respectuos comitetul reuniunii. După aceea urmează joc. Întrarea de persoană 50 cr. Venitul curat e destinat pentru fondul Reuniunii învățătoresști. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale publică. Bilete de intrare se vînd la domnii: Alexandru Pavlovits, neguțetor, I. E. Țeran, librar în Oravița-montană; apoi la Iustin Velcean și George Bogdan, neguțetori în Oravița-

rom. și seara la cassă. Începutul la 8 ore seara.

Tot referitor la această petrecere socială ni-s'a trimis spre publicare următorul: Avis. Concertul și reprezentațiunea teatrală anunțată din partea reuniunii de cântări din Oravița pe 25 Oct n., cu toate-că adunarea învățătorilor s'a amnat, după-ce arangierea a provocat spese considerabile, se va ține negreșit în folosul reuniunii de cântări conțându-se la sprigulul călduros al on. public. Oravița-montană, în 18 Oct. 1896. — Cu stimă I. Traila.

Posta redacțiunii.

Ție — se va publica. „Nimicuri dulci” nu-a destul de dulci, și-s'a prea nimicuri Dlui Victor Onișor. Am primit „Castelul”. O să vedem.

VARIETĂȚI.

(Gâsca Țiganului). „Evenimentul” din Iași povestește următoarea ispravă țigănească: Un Țigan din satul Golăești, pe malul Prutului, a găsit un metod foarte ingenios de a atrage găștele dela Ruși și a face apoi comerciu „cinstit”, fără să fi făcut contrabandă. El lega în tufș pe malul românesc o găscă, fără a-i da nici o mâncare. Gâsca, hemisită de foame, începea se facă un sgomot asurzitor, care deștepta găștele dela Ruși, așa că acestea treceau în corpore Prutul ca să vină să libereze de suferință pe prietena lor. Țiganul atâta aștepta, pentru a le lua în stăpânire și a le duce la țtrg. Acest mod de a face comerciu i-a mers un timp, până-când a fost prins în „flagrant delict”. Țiganul înșe susține, că și-a legat găsca ca nu fugă la Ruși, și ce poate fi el vinovat, dacă găștele de peste Prut au venit la găsca lui, că doar' nu el le-a chemat și nici s'a dus să le fure; apoi văzând că găștele nu vor să se mai întoarcă, le-a luat să le crească el. În adevăr cu ce poate fi Țiganul vinovat, decât cu spiritul inventiv de a fi făcut ca găștele de bună-voe să vie la el?

Mai nou.

Pentru conferență.

Cluj, 20 Oct. Adunarea alegătorilor români din Cluj a decurs în perfectă ordine. S'au ales bărbați de încredere pentru conferența generală din Sibiu, domnii: Iuliu Coroianu și Dr. George Ilea, ear' suplent Emeric Pop, toți pentru cercul prim electoral. Pentru cercul al doilea au fost aleși domnii Dr. Aureliu Isac și Basiliu S. Podoba, ear' suplent Iuliu Roșescu. Înșuflețire mare.

„Dreptatea” — desavuată.

„Dreptatea” este desavuată de înșiși fundatorii ei. Eată ce ne telegrafează dl Dr. Petru Truța, membru fondator al ziarului din Timișoara:

Arad, 21 Oct. n.

Ținuta „Dreptății” a stîrnit resens general. Bărbații de încredere aleși în toate cercurile, așteptam timpul plecării la conferență.

SERVICIUL TELEGRAFIC al „TRIBUNEI”.

Viena, 21 Octomvrie n. Circuitul sgomotul, că Rusia va aduce în curând pe tapet chestiunea Egiptului și va face peturilor propunerea de a se neutraliza Egiptul.

Constantinopol, 21 Octomvrie n. Informațiuni prin scrisori din Charput despre evenimentele din 15 Septemvrie petrecute la Eghin (Anatolia) constată, că la 14 Septemvrie a sosit din Constantinopol o depeșă, anunțând că Armenii plănuesc o năpustire și că prin măsurile luate în urma acestei depeși mohamedanii au fost întărități. Dintre 1150 case armeneghi 980 au fost total distruse și toate jefuite; 2000 Armeni, printre cari 50 femei și copii ucși, ear' cadavrele lor aruncate în Eufrat de cătră soldați. Prețimea armenescă a fost apoi silită, amenințată fiind cu moarte, a expeda patriarhului din Constantinopol o depeșă publicată mai târziu din partea turcească, depeșă în care se spune, că evenimentele au fost provocate de cătră Armeni. (Toate ca la noi, spre pildă la Mehadica. R. „Trib.”)

Budapesta, 21 Martie n. Budapesti Hirlop publică din Viena o depeșă, zisă din isvor demn de încredere, spunând, că regele Umberto al Italiei a scris împăratului Wilhelm II. și împăratului Francisc Iosif I., că nu-i mai este cu puțință să facă parte din tripla alianță, neputend Italia răspunde condițiilor prescrite de tractat privitor la puterea armatei.

Bibliografie.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare următoarele noutăți musicale:

- Les beaux yeux. Valse pentru piano de Mathilde Mironescu. 1.—
Țerâncuța. Cântec popular pentru voce și piano de Costache Moinaru. —50
Hora înfrățirii, pentru piano de P. G. Nițescu. —75
La tine copiliță dragă. Romanță de Droianu. —50
Toujours avec argent. Polca franceză pentru piano de Sig. Paulmann. fl.—50
La blondine. Polca mazurca pentru piano de Sigismund Paulmann. —50
Turda. Marș patriotic de Paulmann. —50
Hora reginei. De Sigis. Paulmann. —25
Serba păpușelor. De Sig. Paulmann. —25
Marș turcesc. De Sigis. Paulmann. —25
Intermezzo pentru piano de M. Capșa. —50
Les fleurs de Mai. Valse de Ant. Cirillo. —1.—
Serba oficerilor. De C. Dimitrescu. —50
La fille du Marin. Vals de Ivanovici. —1.—
Daisy Bell. Valse (All Right) de C. Kaps. —75
Liniste. Vals pentru piano de Dimitrie St. Cristide. —1.—
Am plâns. Romanță pentru voce și piano de Alphonse Cirillo. —75
Singurătatea. Romanță pentru voce și piano de Alphonse Cirillo. —75
Claire. Polca pentru piano de Alph. N. Ochialbi. —25
Institutele-Unite. Vals pentru piano de Carol Decker. —1.—
Serba Bucureștilor, pentru piano de Const. Dimitrescu. —50
Serba mirilor. De C. Dimitrescu. —50
Iubileul. Marș de Gh. Fotino. —75
Surorile. Hora de Gh. Fotino. —50
Elisa. Polca franceză de G. Ionescu. —50
Zéphir. Polca mazurca de G. Ionescu. —75
Souvenir de Zürich. Polca mazurca de Anton Kneisel. —50
Pas de quatre original. De Mayer Lutz. —50
Gavotte de la Princesse „Marie”. De Michel Margaritescu. —57
Ai plâns și tu v'odată? Romanță pentru voce și piano de Ernest I. Alexandrescu. fl.—50
Nu înțeleg. De E. I. Alexandrescu. —50
Pictori! De E. I. Alexandrescu. —50
Un fir electric. De E. I. Alexandrescu. —75
L'Affection. Polca franceză p. piano de C. D. Belortu. —50
De Braila à Gênes. Galop pentru piano de C. D. Belortu. —50
Serba Bucureștilor, pentru piano de Ioan D. Burlan. —50
Serba Bucureștilor, pentru voce și piano de Ioan D. Burlan. —50
Didi. Polca mazurca pentru piano de Ioan D. Burlan. —75
Isvorul. Romanță pentru voce și piano de Dimitrie St. Cristide. —50

La comanda din afară se se adaugă pentru porto postal totdeauna încă 5 cr., ear' pentru expediție recomandată 2 cr. v. a. Pentru siguranța expediției recomandăm modalitatea din urmă.

Călimdarul zilei.

22 Oct. n. 1896.

Julian: Muceleul Ealanpiu. Gregorian: Cordul. Soarele: răsare 6.50, apune 5.10 m.

Buletin meteorologic.

Sibiu, 21 Octomvrie n. 8 ore dimineața.

Table with 5 columns: Presiune atmosferică, Diferența din presiune, Temperatura după Celsius, Maximul și minimul de temperatură, Direcția vîntului.

Din țeară 19 Oct. n. 7 ore dimineața.

Table with 4 columns: Stațiunile, Presiune atmosferică în mm., Temperatura Celsius, Vîntul (direcția și vîntul).

Sosiți în Sibiu.

În 21 Octomvrie n. 1896.

Hotel „Împăratul Romanilor”. M. Brody și H. Ziska din Viena, R. Valmarino din Trieste și I. Weiss din Budapesta, toți voiajori. A. Paulek, privat'er din Rodna. Dr. C. Fluger, deputat dietal din Bistrița. Dr. Schwicker, profesor din Sighișoara. E. Rubel antreprenor din Sighetul-Marmație. Stanciu, preot I. Pop, învățător din Orlat. Dr. H. Hintz, consilier sanitar din Budapesta. D-na Gyárfás, soție de înzînr sup. și d-na Maik, soție de director din Sân-Georgiu. Rosenthal din Viena, L. Schiller din Brünn, Hartig din Cluj și Zintz din Bistrița, toți comercianți. Hotel „Neurhner”. M. Heinrich din Careii-mar și S. Hertz din Budapesta, privatieri. F. Kovács, căpitan din Budapesta. M. Herbert din Csnádie, N. Vioner și H. Lust din Viena, G. Szabó din Budapesta și I. Grünbaum din Esseg, toți voiajori. Hotel „Meltzer”. L. Schulz și S. Almáty, comercianți din Cluj. Maria Popoviciu cu fiica, veduvă de major din Viena. E. Comanici cu fiica, privatier din Viștea-de-jos. Bió, oficial. Gynulay, privatier din Făgăraș.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 19 Oct. n. 1896.

Table with multiple columns showing market prices for various goods like grain, oil, and spirits. Includes sub-sections for 'Spirits' and 'Cursul pieții din Sibiu'.

Cursul pieții din Sibiu. Din 21 Oct. n. 1896. Table with 3 columns: Item, Price, and another price column.

Bursa de Budapesta. Din 19 Octomvrie. n. 1896. Table with 3 columns: Item, Price, and another price column.

Bursa de Viena. Din 19 Octomvrie n. 1896. Table with 3 columns: Item, Price, and another price column.

Buletin meteorologic. Sibiu, 21 Octomvrie n. 8 ore dimineața. Table with 5 columns: Atmospheric pressure, Pressure difference, Temperature, Max/Min temperature, Wind direction.

Market bulletin for Sibiu from 19 Oct. n. 7 AM. Table with 4 columns: Station, Atmospheric pressure, Temperature, Wind.

Arrivals in Sibiu. In 21 Octomvrie n. 1896. List of names and origins.

Bursa de București. Din 7 Oct. v. — 4 ore p. m. Table with 3 columns: Item, Price, and another price column.

Table with 3 columns: Item, Price, and another price column.

Table with 3 columns: Item, Price, and another price column.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressandt.

